

*Csuka Boglárka angol-olasz szakos egyetemi hallgató
pedagógiai gyakorlatra készült dolgozata*

A hely, ahol élünk, ahol tanulunk

A szombathelyi Nyitra Utcai Általános Iskola
környezetének bemutatása

Az iskola környezete

Intézménylátogatásom helyszínéül a szombathelyi Nyitra Utcai Általános Iskolát választottam, mely korábban Nyitra Utcai Általános Művelődési Központ néven működött, jelenleg pedig hivatalos neve: az Oladi Általános Iskola, Középiskola, és Szakiskola Nyitra Utcai Általános Iskolája. Azt hiszem, jól döntöttem, mivel ajánlott volt az átlagostól valamilyen szempontból eltérő, különleges intézményt keresni, és ez az iskola több szempontból is különleges.

Alapvetően hagyományos, vagyis nem alternatív iskola, viszont számos olyan jellegzetességgel bír, amely megkülönbözteti egy átlagos, hagyományos iskolától. Az iskola fő profilja az angol kéttannyelvű képzés, amely a városban, sőt egész Vas megyében itt valósult meg elsőként, Szombathelyen jelenleg csak egy másik általános iskola kínál ilyen képzést. Ez tulajdonképpen az angol nyelv heti 5 órában való tanításán túl alsó tagozaton a természetismeret, technika és testnevelés, felső tagozaton pedig a földrajz, a biológia és az országismeret nevű tárgyak tanulása, tanítása is angol nyelven folyik.

Az angol nyelvvel, kultúrával való ismerkedés, az ebben való elmélyülés az iskola atmoszférájában, attitűdjében is megjelenik, az angol nyelvnek egyfajta közvetítő, indirekt személyiségformáló szerepe van, vagyis a multikulturalitás, a sokszínűség felé való nyitottságra, pozitív attitűdre nevel. Mindez több szinten is megjelenik az iskola életében.

Az első és legszembeütőbb az, amit az iskolában csak „vizuális kétnyelvűségnek” neveznek, tehát kétnyelvű feliratok szerepelnek mindenfelé: a falakon, az különböző termek ajtaján, így külföldieknek sem okozhat gondot az iskolában való eligazodás. Az iskola ugyanis nyitott a külföldről érkező gyerekek felé, ahogy a korábbi években, jelenleg is több nem magyar anyanyelvű diák tanul az iskolában (jöttek már Dubaiból, Svájcban, Kanadából, Kínából, Taiwanból és Oroszországból is). Mindez nagyon fontos, hozzátartozik az iskola légköréhez, mivel elősegíti, erősíti a korábban említett értékek tiszteletben tartását, elsajátítását; a más kulturális háttérrel rendelkező társaik megismerésén, elfogadásán és befogadásán keresztül a diákok sokat tanulnak, fejlődnek. A külföldi diákok eleinte sok esetben nem beszéltek magyarul, így természetesen csak az angol nyelvet használva tudtak kommunikálni, ez szintén nagyon fontos, segít a magyar gyerekeknek is az angol nyelvtudásuk fejlesztésében. Az iskola igyekszik különféle programokat is szervezni, hogy az angol nyelvet minél többször, változatos környezetben gyakorolhassák a diákok. Ezért például angliai kirándulásokat szerveznek, és az iskolán keresztül többen részt vehettek egy angol nyelvű nyári környezetvédelmi táborban is.

Ezenkívül a tanárok is fontos szerepet játszanak az interkulturális kommunikáció hatékony megvalósításában, főleg az angol anyanyelvi lektor szerepe kulcsfontosságú, ő személyesen is megjeleníti a kulturális sokféleséget, mivel mauritiusi származású (ahol az angolt és a franciát is beszélik), de mielőtt Magyarországra költözött volna élt Írországban is. Ő természetesen minden diákot tanít. Emellett az egyik angoltanár nő férje angol, van olyan tanár, aki élt az Egyesült Államokban. Tehát ezek a pedagógusok nemcsak szakmailag, hanem kulturális téren is nagyon sok tudást tudnak átadni.

Összességében tehát az iskolában fontos érték a nyitottság, a sokféleség, ez elsősorban, de nem kizárólag az angol nyelven keresztül jelenik meg. Tetszett az egyik falra függesztett plakát, mely színes virágot ábrázol, a gyerekek körülrajzolták a tenyerüket, kiszínezték, ezek lettek a virág szirmai. A virág mellett pedig a következő szöveg olvasható: 'We are each UNIQUE and BEAUTIFUL, but together we are a MASTERPIECE!' vagyis 'Mind KÜLÖNLEGESEK és GYÖNYÖRŰEK vagyunk, de együtt igazi MESTERMŰ!'

A másik meghatározó tényező, amely eltér az átlagostól, az az iskola külső és belső környezete. Az iskolaépület 1956-ban épült, miután 1944-ben elődjét lebombázták. Az iskola fennállásának 40. évfordulója alkalmával 1996-ban kiadott évkönyvben így írja le az iskola környezetét: „Iskolánk földrajzi helyzetéből adódóan egy viszonylag zárt körzetű beiskolázási területen élők igényeit, szükségleteit hivatott kielégíteni, szolgálni, s egyúttal ennek a területnek úgymond kulturális központjává válni. A körzet „zártága” egyfajta védelmet nyújt az itt élő gyermekek számára a társadalomban jelentkező negatív tendenciák kisebb mértékű megjelenése miatt. A környezet (családi házas utcák, közlekedési biztonság, közei emberi kapcsolatok) kitűnő lehetőségeket kínál az iskola számára, de többrétű feladat ellátására kellett és kell továbbra is koncentrálnunk.”¹ Azt hiszem, a helyzet némiképp változott az elmúlt tizennyolc év alatt, főként az angol kéttannyelvű képzésnek köszönhetően, mert emiatt egyre nagyobb az érdeklődés a nem a körzetben lakók részéről is, azonban lényegében most is igaz, hogy a környék előnyös a diákok, sőt az egész intézmény számára.

Szintén fontos, hogy évfolyamonként csak egy osztályt indítanak, tehát a kisebb tanulói létszám is hozzájárul a családi hangulathoz, megkönnyíti a személyiségre nagy hangsúlyt fektető oktatási-nevelési munkát. A csendes, nyugodt családi házas utcák, a biztonság továbbra is fontos, előnyös az iskola számára. Ami problémát jelenthet, az a levegő tisztasága, mivel a lakóterületbe ékelődött egy gyár, ami a környezetre negatív hatással van.

¹ 40 éves iskolánk, 1956-1996: a Nyitrai Utcai Általános Iskola évkönyve, 1956-1996. Szerk. Marácziné Joó Éva. Szombathely, Nyitrai Utcai Általános Iskola, 1996. 24. p.

Az iskola elhelyezkedése természetesen a tanulók „összetételét” is nagyban befolyásolja, hiszen a környező családi házas övezetben lakó családok jellemzően inkább magas, mint alacsony szocioökonómiai státuszúak, tehát ilyen értelemben jelen van egy bizonyos szelekció, emellett az iskola profilja, tehát az angol szaktárgyi jegyzetek miatt az átlagosnál több anyagi áldozattal jár a családoknak, ha ebbe az iskolába járatták gyermekeiket. Ez azért nem azt jelenti, hogy ez egy elitiskola, de tény, hogy kevés hátrányos helyzetű tanuló jár az iskolába. Mindez a kis létszámnak is betudható, nagyon kevés az igazolatlan hiányzás, a kirívó magatartási probléma, és a sajátos igényű, problémákkal rendelkező vagy esetleges nehézségekkel szembesülő tanulók is kisebb számban fordulnak elő.

Igaz, hogy számuk alacsony (átlagosan 1 és 5 között mozog), de vannak gyógypedagógiai fejlesztésre szoruló tanulók, tanulási nehézségekkel küzdők, roma származású diákok, és egy-két halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű diák is tanul az iskolában. Ezek a tanulók alapvetően integrált oktatásban vesznek részt, ebben az a pozitív, hogy kis számuk teszi lehetővé, könnyíti meg a hatékony, sikeres integrációt.

Az iskola igyekszik minden tőle telhetőt megtenni a nehézségekkel küzdő diákok segítésére, pl. a pedagógusok közt van gyógypedagógia szakirányt végzett tanár, művészetterapeuta is, akik foglalkoznak a gyerekekkel. Amennyiben a diákoknak pl. tanulási problémák miatt komoly nehézséget okoz a kéttannyelvű képzés, a pedagógiai program megengedi ennek néhány tanulónak normál tagozaton való oktatását, (vagyis csak heti 3 angolóra és magyar nyelvű oktatás az összes tantárgy esetében), jelenleg a 8. osztályban két tanuló normál tagozatos. Azonban a tanárok korlátozott létszáma, a sok csoportbontásban tanított tárgy miatt nem mindig van lehetőség minderre, így előfordul, hogy el kell tanácsolni az olyan diákokat, akiknek túlzott nehézséget jelent a kéttannyelvű képzés.

Az aránylag kis tanulói létszám, ahogy már említettem, családias hangulatot teremt, lehetővé teszi a szoros kapcsolat kialakulását nemcsak a tanulók, hanem a tanárok és diákok között is. Ez a családias légkör meglepően jól érzékelhető az iskola belső tereiben, a folyosókon sétálva, a termekbe bepillantva. Igaz, hogy az '56-ban épült iskolaépület néhány szempontból lehetne korszerűbb, van tökéletesíteni való, pl. belső felújítás, akadálymentesítés, azonban az iskola környezet nagyon barátságos, gyermekbarát, ezt szinte azonnal érzékelhető, amint az ember belép az iskolába. Már a bejáratnál sok apró dísz, kép van, az aulában a sok színes falújság, a színesre festett padok mind pozitív hangulatot árasztanak, az otthonosság érzetét keltik; a folyosók falán sok a színes karikatúra jellegű falfestmény, de diákok festményei, rajzai, a volt igazgató patchwork képei is megtalálhatók a falakon. (Azt hiszem, a képmelléklet fotóin is jól érzékelhető ez a pozitív légkör.) A folyosókon található zárható szekrények is tetszettek,

szintén tartom átlagosnak, hogy minden tanuló rendelkezik egy saját kis szekrénnel, ahol tárolhatja a holmiját. Az egyik legmeglepőbb számomra az emeleti aula volt, melynek berendezése, díszítése a szülőkre van bízva. Körös-körül a gyerekek által készített színes falújságokat láttam, melyek az egészséges táplálkozást, életmódot népszerűsítik az egyik falújságon pedig az adott évszak hangulata jelenik meg, középen pedig egy nagyméretű (kültéri) sakktáblát, mellette pedig egy stílusos ülőgarnitúrát. Az egyik sarokban egy kisebb fotel állt, ez az úgynevezett „gondolkodósarok”. Tetszett ez a közösségi tér, és az is, hogy ilyen hatékony a szülőkkal való közreműködés. Ez az együttműködésre épülő partneri kapcsolat egyébként másban is megnyilvánul, pl. a hagyományos gyűléspartin a szülőket is szívesen látják, a szülői közösségnek fontos szerepe van az udvar szépítésében is.

Az osztálytermek is pozitív benyomást keltettek bennem, alapvetően mindenhol a meleg színek (sárga, narancssárga) domináltak, kézzel kombinálva. Az egyik teremben a falon körbefutó falfestmény különösen is tetszett, amelyben megjelenik az angol nyelvterületet jelképező Tower Bridge, mellette pedig a budapesti Országház, ami szintén kifejezi a kultúrák találkozását. Az egyik osztályban a sok növény, a másikban a terem végében elhelyezett kis asztalka és székek voltak különlegesekek.

Úgy éreztem, hogy az átlagosnál sokkal több speciális helyiség van az iskolában, de mindenesetre ezek is hangulatosak voltak, pl. a tágas, napfényes rajzterem, a könyvtár. Van egy úgynevezett diáktanya is az alagsorban, ide pl. a napköziből lehet lejönni, ha valaki csocsózni szeretne. Egy tükrös táncterem is van az iskolában, ahol az osztálybulihoz, sulidiszkóhoz szükséges „diszkófény”, vagyis egy fényfüzér is található. A díszterem falát díszítő színes festmény is tetszett, az is vidám, pozitív hangulatot sugároz. A tágas nyelvi laborban pedig az fogott meg, hogy a padok mellett a terem végében egy szőnyeg van, ahol lehetőség van párnákon ülve kötetlen csoportmunkára, „beszélgetőkör” megvalósítására. Az ebédlő is nagyon barátságosan van kialakítva, a falakon függő képek és ismeretterjesztő szövegek egyaránt az egészséges táplálkozást népszerűsítik, jelezvén, hogy az iskola fontosnak tartja az egészséges életvitelre nevelést is.

Az iskola udvara sem mindennapi; nagy területre terjed ki, nagyon rendezett, rengeteg fa, dísznövény található benne. Van sportpálya, röplabdapálya, távolugró gödör, és egy korszerű EU komfort játszórész is, amely körül az öreg fák és fiatal facsemeték egy park, liget hangulatát idézik, míg a magas fenyők akár a mediterrán tengerparton is nőhetnének. Az udvaron több emlékmű is helyt kapott (nagy részük az utóbbi években): az október 23-i forradalomra emlékező márványtábla, a nemzeti összetartozást jelképező kopjafa, egy napóra,

és a jövőt jelképező Életfa. Azt hiszem, egyértelmű, hogy az iskola nagy hangsúlyt fektet nemzeti értékeink tudatosítására, fontos a nemzeti öntudatra nevelés.

Mindent összegezve úgy látom, a Nyitra Utcai Általános Iskola olyan barátságos légkörű gyermekbarát környezettel rendelkezik, amelyben explicit módon megjelenik az az iskola által közvetített értékrendszer.

Ennek bizonyítására az iskola Pedagógiai - Művelődési Programjából idézek: „Iskolánk tanulója legyen a világra nyitott, kíváncsi, kreatív, önmagát fejleszteni tudó, tisztelettudó, rendelkezzen optimista világgéppel. Céljaik megvalósítása érdekében rendelkezzenek szociális érzékenységgel, önkritikával, ismerjék fel az alapvető tudás értékeit, kapcsolataik feleljenek meg az erkölcsi normáknak. Anyanyelvi kultúrájának fejlesztésével tisztelje népünk, nemzetünk, környezetünk hagyományait. Tudjon megfelelni a társadalom kihívásainak olyan értékrenddel és tudással, melynek elsajátításával képes az életét alakító döntések meghozatalára. Olyan iskolát szeretnénk, ahol a belső légkör, a tartalmas együttes munka következtében jól érzi magát a tanuló és tanára egyaránt, ahol ötletei, játécai, feladatai, kérdései szervesen beépülnek az iskolai foglalkozásba, ahol megtanul helyesen és okosan tanulni, ahol biztonságban jól érzi magát, mert a tárgyi feltételek mellett szakmailag, emberileg felkészült nevelőtestület irányítja munkáját, mely képes a folyamatos szakmai, pedagógiai fejlődésre. Valljuk, hogy a pedagógustevékenység küldetés, mellyel célunk a tanítványok személyiségének kialakításában történő aktív részvétel. E célhoz kell az alapokat megadnunk azzal, hogy önmagukat, társadalmi és természeti környezetüket jól ismerő és értő tanítványokat neveljünk.

Arra törekedtünk az évek során, hogy iskolánkban jókedvű, vidám, boldog gyermekkort élő diákok legyenek, akik őszinték, tisztelettudók, az értelem által vezéreltek. Tanuljanak meg céltudatosan, becsületesen élni, legyenek toleránsak mások iránt. Az iskola számukra a tudást jelentse, s azt a helyet, ahol megtanulják a korok, emberek tiszteletét, a normák követését, a szabadidő hasznos, eredményes, de érdekes, szórakoztató eltöltését. Iskolánk szellemiségének alapvető tényezője: a pedagógusok és a tanulók jó kapcsolata, az érdeklődés, becsületességre, kitartó munkára nevelés, a tanulók kötődése az iskolához, azonosulások a célkitűzésekkel. [...] Alapelvünk a gyermekközpontú iskola megteremtése, melyhez erősíteni kívánjuk az osztályközösségek, napközis csoportok szerepét a személyiségformálásban. A személyközpontú pedagógiát kívánjuk megvalósítani [...] Emberközpontú iskolában emberközpontú nevelést kívánunk megvalósítani, melyben az általános emberi értékek továbbadása egyik legfontosabb feladatunk. Valljuk, hogy az ember által teremtett - megszerzett érték feltétlen tisztelete kormányoz minden tulajdonságot. Ennek

szellemében nevelünk a toleráns magatartásra, az egymás iránti szeretetre és megértésre, az önmagunkért és másokért való felelősségre, a hagyományok őrzésére és megteremtésére. [...] Alapelvünk az egészséges életmódra nevelés, melynek megvalósításához biztosítjuk a mindennapos testnevelést a mozgáskultúra fejlesztésére, a küzdőszellem erősítésére, a sportolás szeretetére neveléssel. Egyúttal feladatunk a toleráns, a másságot (beteg, sérült gyermekek) tiszteletben tartó személyiségek fejlesztése. Integráltan oktatjuk a körzetünkből intézményünkbe jelentkező sajátos nevelési igényű tanulókat. [...] Minden értelmileg ép gyermeket el kell juttatni egy bizonyos alapszintig ismeretanyagban, készségekben, képességekben, alkalmassá tenni a tanulmányok folytatására, a társadalmi munkamegosztásba való későbbi bekapcsolódásra, és a testileg, szellemileg és erkölcsileg egészséges életvitelre.”

Források:

A Nyitra Utcai Általános Művelődési Központ Pedagógiai - Művelődési Programja 84-86.p.http://www.nyitrauamk.hu/dokumentumok/PMP_Nyitra_2010.pdf

40 éves iskolánk, 1956-1996: a Nyitrai Utcai Általános Iskola évkönyve, 1956-1996. Szerk.

Marácziné Joó Éva. Szombathely, Nyitrai Utcai Általános Iskola, 1996. 24. p.

<http://www.nyitrauamk.hu/index.php/hu/>

http://www.nyugat.hu/tartalom/cikk/66477_welcome_udvozlet_a_nyitraban